

האזרחות במדינת ישראל

אזרחות | שאלון 34281

מצגת לימוד לבגרות

שקף 1 מתוך 15

יחידה 1
למשל

יחידה 3
חוק השבות

יחידה 5
המחלוקת על האזרחות

יחידה 7
זכויות וחובות האזרח

יחידה 2
דרכי רכישת אזרחות ישראלית

יחידה 4
תפיסת היסוד של חוקי האזרחות

יחידה 6
חוק האזרחות והכניסה לישראל

יחידה 8
דרכי רכישת אזרחות בישראל

1 למשל

מכוח התאזרחות - אדם בגיר יכול לקבל אזרחות ישראלית על פי קריטריונים שונים למשל: מגורים בישראל במשך שלוש שנים, בקיאות מסוימת בשפה העברית וכו'.

2 דרכי רכישת אזרחות ישראלית

אזרחות מכוח לידה: ילידי ישראל לאזרחים ישראלים.
אזרחות מכוח חוק השבות: כל יהודי הזכאי לעלות לישראל ולקבל אזרחות.
אזרחות מכוח התאזרחות: תהליך למבקשים שאינם יהודים - תנאי מגורים, ידיעת עברית ועוד.

3 דרכי רכישת אזרחות ישראלית - המשך

אזרחות מכוח מגורים ומכוח נישואין: מסלולים נוספים הקבועים בחוק האזרחות.

1 חוק השבות

חוק השבות (1950) מקנה לכל יהודי זכות לעלות לישראל ולקבל אזרחות. החוק מבטא את תפיסת היסוד של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי. סביב החוק קיימת מחלוקת בין רואים בו ביטוי לצדק היסטורי לבין הרואים בו אפליה לטובת יהודים.

2 תפיסת היסוד של חוקי האזרחות

ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי: כל יהודי זכאי לעלות ולהתאזרח (חוק השבות). עם זאת, אזרחות ניתנת גם למי שאינו יהודי, בדרכים הקבועות בחוק האזרחות.

1 המחלוקת על האזרחות

בין התפיסה היהודית (זכות שבות ליהודים בלבד) לבין התפיסה הדמוקרטית (אזרחות שווה לכולם).

חוק האזרחות והכניסה לישראל (2003):
הגבלות על אזרחות מכוח נישואין
לפלסטינים - מחלוקת ביטחון מול שוויון.

2 חוק האזרחות והכניסה לישראל

מסלולי אזרחות: לידה, שבות, התאזרחות, מגורים, נישואין.

חוק האזרחות קובע תנאים: תקופת מגורים, ידיעת עברית, אמונים למדינה. הגבלות מיוחדות בנישואי פלסטינים: טענה ביטחונית מול טענת אפליה.

1 זכויות וחובות האזרח

אזרחות כוללת זכויות (פוליטיות, אזרחיות, חברתיות) וחובות (שמירת חוק, מסים, גיוס).
ההבדל בין תושב לאזרח: תושבי מזרח ירושלים ללא אזרחות מלאה.

2 דרכי רכישת אזרחות בישראל

על פי חוק האזרחות תשי"ב-1952 האזרחות נרכשת בדרכים הבאות: לידה בישראל, שיבה (על פי חוק השבות), לידה לאזרח ישראלי, התאזרחות ומתן אזרחות.

3 חוק השבות כמסלול לאזרחות

יהודים העולים לישראל מקבלים אזרחות מכוח חוק השבות באופן מיידי, בעוד שאזרחות למי שאינם יהודים ניתנת בעיקר דרך לידה או התאזרחות על פי תנאי חוק האזרחות.

1 זכויות וחובות האזרח

אזרחות מקנה זכויות פוליטיות (לבחור ולהיבחר) וזכויות חברתיות, ומטילה חובות: ציות לחוק, תשלום מסים ותרומה לביטחון ולחברה.

2 פסילת אזרחות

במקרים חריגים שר הפנים רשאי לפסול אזרחות, למשל בשל הפרת נאמנות למדינה, ובלבד שהפסילה נתונה לביקורת שיפוטית ואינה מותירה אדם חסר אזרחות שלא כדין.

מושגי מפתח לחזרה

למשל

דרכי רכישת אזרחות בישראל
חוק השבות כמסלול לאזרחות
זכויות וחובות האזרח
פסילת אזרחות

תעודת זהות ביומטרית - דוגמה (ספצימן)

מה רואים?

הדפס ממוחשב של כרטיס: תעודת זהות ישראלית ביומטרית עם שבב, כיתוב 'תעודת זהות / بطاقة هوية' ו'מדינת ישראל / دولة إسرائيل' בעברית ובערבית, תמונת פנים ופרטים לדוגמה. לפי תיאור המקור, ספצימן של תעודות הזהות הביומטריות המונפקות על ידי רשות האוכלוסין וההגירה (2018). המצגת עוסקת באזרחות במדינת ישראל; תעודת הזהות היא המסמך הממסדי המונפק לתושבי ולאזרחי המדינה.

קרדיט: מקור: רשות האוכלוסין וההגירה, מדינת ישראל, 2018, נחלת הכלל. מקור: ויקישיתוף | [קובץ המקור](#)

השאלה המקורית

- עקב המחסור בדגים למאכל בארץ החליטה הממשלה לנקוט צעדים כלכליים חדשים בשוק הדגים, ולבטל את המסים על יבוא דגים מחוץ לארץ. בממשלה מקווים כי צעד זה יעודד יבוא חופשי של דגים לארץ ויגביר את התחרות בין הסוחרים ואת התחרות בין רשתות השיווק. בדרך זו יהיה אפשר להוזיל את מחירים של הדגים לצרכנים.
- ציין והצג את הגישה החברתית-כלכלית שבאה לידי ביטוי בצעדים הכלכליים החדשים.
- הסבר כיצד גישה חברתית-כלכלית זו באה לידי ביטוי בקטע.

תשובות מוצעות

- ציין: הגישה החברתית כלכלית שבאה לידי ביטוי בצעדים הכלכליים החדשים היא הגישה הליברלית.
- הצג: גישה חברתית כלכלית ליברלית מדגישה את החירות הכלכלית על פני השוויון החברתי-כלכלי, וסוברת שחירות מקדמת את טובת החברה כולה ובתוכה את החלשים. גישה זו שמה דגש על יוזמה פרטית ותחרות. לפי גישה זו, מעורבות המדינה בתחום החברתי-כלכלי היא מינימאלית ומצומצמת. דוגמאות: הפרטה, קיצוץ תקציבים, צמצום קצבאות ותמיכה בצמצום המיסוי למינימום.
- ביסוס מהקטע: "...לבטל את המיסים על יבוא דגים מחוץ לארץ. בממשלה מקווים שצעד זה יעודד יבוא חופשי... ויגביר את התחרות בין הסוחרים ואת התחרות בין רשתות השיווק".
- הסבר: הממשלה החליטה לבטל את המיסים על יבוא דגים עקב המחסור בדגים למאכל. צעד זה משקף גישה ליברלית, משום שהוא נועד לעודד יבוא חופשי, להגביר את התחרות, ובדרך זו גם להוזיל את מחיר הדגים.

התשובות מאוסף לא רשמי ולא אומתו מול מחווין משרד החינוך.

נושאי המצגת

- דרכי רכישת אזרחות ישראלית
- תפיסת היסוד של חוקי האזרחות
- המחלוקת על האזרחות
- חוק האזרחות והכניסה לישראל
- זכויות וחובות האזרח
- דרכי רכישת אזרחות בישראל
- חוק השבות כמסלול לאזרחות

- ציון מושג + הצגתו (הגדרה מהלימוד, לא מהקטע)
- הסבר תופעה או סיבות בעזרת החומר שלמדתם
- ביסוס הטענה בציטוט או התייחסות ישירה לקטע

✗ כותבים את ההגדרה (הצג) מתוך הקטע במקום מהחומר שלמדתם - ההגדרה חייבת לבוא מהלימוד.

✗ מציינים את המושג בלי להציג אותו - ציון בלבד לא מספיק.

✗ שוכחים לקשר את ההסבר לקטע עצמו - חובה ציטוט או התייחסות ישירה לקטע.

✗ כותבים תשובה כללית בלי המושגים המקצועיים מהמחווון.

לצפייה

צפו בסרטון "שוויון | חירות" - גם בעמוד הנושא, בלשונית "סרטון".

<https://www.youtube.com/watch?v=oNOROFBMPkc>

הסרטון הוא קישור חיצוני (YouTube) ולא נבדק מול תוכן השאלון או מחוון משרד החינוך.

עברו שוב על נושאי המצגת, תרגלו במשחקים, ונסו את שאלת הבגרות בעמוד הנושא.
בהצלחה!